

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

TÜBA-KED

Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of Cultural Inventory

Sayı: 31
2025

**TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi
Kültür Envanteri Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of
Cultural Inventory**

TÜBA-KED uluslararası hakemli bir dergi olup TUBİTAK ULAKBİM TRDİZİN, Avrupa İnsani Bilimler Referans İndeksi (ERIH PLUS) ve EBSCO-Art & Architecture Source database veritabanlarında taranmaktadır.

TÜBA-KED is an international refereed journal and indexed in the TUBİTAK ULAKBİM TRDİZİN, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS) and EBSCO-Art & Architecture Source database.

Yayın Sahibi / Owner:

Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı adına / on behalf of Turkish Academy of Sciences
Prof. Dr. Muzaffer ŞEKER (Başkan / President)

**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü /
Managing Editor**

Mete KURT

Teknik Editör / Technical Editor

Doç. Dr. Haydar YALÇIN

**Basın ve Halkla İlişkiler /
Press & Public Relations**

Asiye KOMUT ŞANLI

Grafik Tasarım / Graphic Design

Ali Buğra ERGİN

İletişim Asistanı / Communication Assistant
Büşra AYĞÜN

**Yayın Şekli ve Yayın Türü /
Publication Form and Publication Type**

6 aylık, Türkçe / İngilizce. Yaygın süreli yayın.
Biannual, Turkish / English. Common periodical.

Baskı / Publisher: Ankara Basım Yayın Hizmetleri - Başak Mah. 1704. Sokak No:2/9 Mamak/Ankara

Sayı / Issue: 31/2025 (500 adet)

Basıldığı Tarih : 23 Haziran 2025

Publication Date: 23 June 2025

ISSN: 1304 - 2440

e-ISSN: 2667-5013

**TÜBA-KED Yazışma Adresi
TUBA-KED Postal Address**

Türkiye Bilimler Akademisi
Maçka Kütüphanesi, Maçka Caddesi
İTÜ Yabancı Diller Yüksekokulu
(Maçka Silahhane Binası)
No:4 Şişli - İstanbul / TÜRKİYE
Tel: +90 0212 219 16 60
Faks: +90 212 514 9996
E-posta - E-mail: tuba-ked[at]tuba.gov.tr
tubaked.tuba.gov.tr

**Türkiye Bilimler Akademisi
Turkish Academy of Sciences**

Vedat Dalokay Caddesi No: 112 06670

Çankaya- Ankara / TÜRKİYE

Tel: +90 312 442 29 03

Faks: +90 312 442 72 36

www.tuba.gov.tr

© Türkiye Bilimler Akademisi, 2025

© Turkish Academy of Sciences, 2025

(All rights reserved.)

Bu derginin tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz, CD ya da manyetik bant haline getirilemez.
(Kaynağı belirtilmemiş görseller, makalelerin yazarlarına aittir.)

*All rights are reserved. Except for the short citations, the manuscripts cannot be reproduced, converted into CDs or magnetic tape in any way without the written permission of the publisher.
(All images without specific references can be accepted as authors' images)*

Kapak Fotoğrafı / Cover Image

Ribat (Kervansaray) Kitabesi
Saliha TANIK (2023)

**TÜBA-KED
TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ KÜLTÜR ENVANTERİ DERGİSİ**

TÜBA-KED, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından altı aylık olarak yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Derginin yayın politikası, kapsamı ve içeriği ile ilgili kararlar, Türkiye Bilimler Akademisi Konseyi tarafından belirlenen Yayın Kurulu tarafından alınır.

DERGİNİN KAPSAMI VE YAYIN İLKELERİ

Kültürel mirasın belgelenmesi, tanıtımı ve yaşatılarak gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla 2003 yılında yayımlanmaya başlayan TÜBA-KED, her türlü maddi kalıntı, kültürel peyzaj, dekoratif sanatlar, doğal çevre, sözlü gelenek ve anlatımlar, gösteri sanatları, inançlar, ritüeller, şöenler, doğa ve evrenle ilgili toplumların belleklerinde yer etmiş olay ve uygulamalar olmak üzere sayısı daha da arttırılabilecek her türlü somut ve somut olmayan değerleri içeren uluslararası hakemli bir dergidir.

Kültür kavramı altında gerçekleşen tüm faaliyetlerin ortak zemini olmayı hedefleyen TÜBA-KED, ilke olarak, dönem ve coğrafi bölge sınırlaması olmaksızın arkeoloji, sanat tarihi, kırsal ve kentsel mimari, kırsal ve kentsel peyzaj, kültürel peyzaj, kentsel arkeoloji, endüstriyel arkeoloji, etnografya, etnobotanik, jeoarkeoloji ve tarih ile ilgili çalışmalara yer vermektedir. Ayrıca toplulukların, grupların ve bireylerin kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araç-gereçler ile kültürel mekânlar gibi farklı ölçek ve nitelikteki kültürel mirasa yönelik her türlü belgeleme, envanter ve sözlü tarih çalışmaları derginin kapsamı içindedir. Bununla birlikte dergimiz, kültür kavramı içinde tespit edilen tüm uygulamaların korunması, onarımı, sergilenmesi, topluma kazandırılması ve kültür sektörü olarak değerlendirilmesine yönelik proje ve fikirlere açık olup bu alanlarda bir forum oluşturma işlevini de üstlenmiştir.

2003 yılında “Kültür Envanteri Dergisi” adı ve içeriği ile yola çıkan TÜBA-KED, sadece envanter çalışmaları ile sınırlı kalmayıp, yukarıda sıralanan çalışma alanlarının tamamından bilimsel nitelikte olmak üzere her türlü bilimsel yazıyı kabul etmektedir. Derginin ilgili kurulları tarafından değerlendirmeye alınan yayın başvurularının daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış ya da yayımlanmak üzere gönderilmemiş olması ön şarttır. Derginin yayın ilkeleri ve yazım kuralları ile ilgili detaylı bilgilere <http://tubaked.tuba.gov.tr> adresinden ulaşmak mümkündür.

**TÜBA-KED
THE TURKISH ACADEMY OF SCIENCES JOURNAL OF CULTURAL INVENTORY**

TÜBA-KED is an international peer-reviewed journal published biannually by the Turkish Academy of Sciences (TÜBA). The decisions regarding editorial policy, scope and content of the journal is taken by the Editorial Board that determined by the Turkish Academy of Sciences Council.

THE SCOPE AND PUBLICATION POLICIES OF TÜBA-KED

Turkish Academy of Sciences - Journal of Cultural Inventory (TÜBA-KED), which started publication in 2003 with the aim to document, promote and transfer cultural heritage to the new generation, is an international peer-reviewed journal with a wide-ranging scope covering all kinds of tangible remains, cultural landscapes, decorative arts, natural environment, oral traditions and narrations, performing arts, beliefs, rituals, festivals, events and praxes concerning nature and the universe that have made a place in the memory of the society as well many other tangible and intangible values.

Striving to become a common ground for all activities that take place under the concept of culture, the TÜBA- Journal of Cultural Inventory, as a principle, is open to all kinds of studies about archeology, art history, rural and urban architecture, rural and urban landscaping, urban archeology, industrial archeology, ethnography, ethno-botany, geo-archeology and history without limitation of period and geographical region. Also documentation, inventory and oral history studies concerning cultural heritage in different scales and types such as praxes, representations, narratives, information, skills, tools related to these and cultural spaces attributed as a constituent of their cultural heritage by societies, groups and individuals, are within the scope of the journal. In addition, our journal is open to all projects and ideas concerning the conservation, preservation, presentation of all the features defined within the concept of culture, their repossession to the society as well as their appraisal as culture sector; while it has also undertaken the role to establish a forum in these fields.

Having set out with the name and content of the “TÜBA- Journal of Cultural Inventory” in 2003, the journal is not limited to inventory work only, and hence, all kinds of articles with scientific content on the fields mentioned above are accepted as well. While, it is a prerequisite that, the manuscripts submitted to the journal and accepted for the evaluation by the journal’s relevant boards, should not be under consideration or peer review somewhere else, or should not have been accepted for publication or in press or published elsewhere. Detailed information about the publication principles of the journal and the instructions for the authors are available at <http://tubaked.tuba.gov.tr>.

TÜBA-KED

Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi
Turkish Academy of Sciences Journal of Cultural Inventory

Kurucu (Founder)

Prof.Dr. Ufuk ESİN (İÜ)

Editörler (Editors)

Prof. Dr. Zeynep TARIM (İstanbul Ü) (Baş editör/ Editor in Chief)

Prof. Dr. Gözde RAMAZANOĞLU (ÇÜ)

Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI (NEÜ)

Prof. Dr. Ubeydullah SEZİKLİ (YÜ)

Prof. Dr. Dicle AYDIN (NEÜ)

Doç. Dr. / Assoc. Prof. Mert Nezih RİFAİOĞLU (İSTE)

Doç. Dr. / Assoc. Prof. Haydar YALÇIN (EÜ)

Doç. Dr. / Assoc. Prof. Kevser ÇINAR (NEÜ)

Doç. Dr. / Assoc. Prof. Murat ÇELİK (AYBÜ)

Dr. Öğr. Üyesi / Asst. Prof. Sarp ALATEPELİ (İKÇÜ)

Danışma Kurulu (Advisory Board)

Prof. Dr. Füsun ALİOĞLU (Kadir Has Ü)	Prof. Dr. Ebru ERDÖNMEZ DİNÇER (İstanbul Ü)
Prof. Dr. Tomris Elvan ALTAN ERGUT (ODTÜ)	Prof. Dr. İclal DİNÇER (YTÜ)
Prof. Dr. A. Güeliz BİLGİN ALTINÖZ (ODTÜ)	Prof. Dr. Necmettin DOĞAN (İstanbul Ticaret Ü)
Prof. Dr. Köksal ALVER (İstanbul Ü)	Prof. Dr. Ersin DOĞER (Ege Ü)
Prof. Dr. Rüçhan ARIK (ÇOMÜ)	Doç. Dr. Lale DOĞER (Ege Ü)
Prof. Dr. Oluş ARIK (ÇOMÜ)	Prof. Dr. Neslihan DOSTOĞLU (İstanbul Kültür Ü)
Doç. Dr. Mehmet Ali AYDEMİR (Muş Alparslan Ü)	Prof. Dr. Remzi DURAN (Selçuk Ü)
Prof. Dr. Ayşe AYDIN (Muğla Sıtkı Koçman Ü)	Prof. Dr. Metin EKİCİ (Ege Ü)
Prof. Dr. Serpil BAĞCI (Hacettepe Ü)	Doç. Dr. Zeynep Emel EKİM (Medipol Ü)
Prof. Dr. Ömür BAKIRER (ODTÜ)	Prof. Dr. Osman ERAVŞAR (Akdeniz Ü)
Prof. Dr. Ali BAŞ (Selçuk Ü)	Prof. Dr. Namık ERKAL (TEDÜ)
Prof. Dr. Sedat BAYRAKAL (Uşak Ü)	Prof. Dr. Osman EROL (İstanbul Ü)
Prof. Dr. Kenan BİLİCİ (Ankara Ü)	Prof. Dr. Mehmet ERSAN (Ege Ü)
Prof. Dr. Cânâ BİLSEL (ODTÜ)	Prof. Dr. Akın ERSOY (İKÇÜ)
Prof. Dr. Demet BİNAN (MSGSÜ)	Prof. Dr. Bozkurt ERSOY (Ege Ü)
Prof. Dr. Can BİNAN (YTÜ)	Prof. Dr. İnci KUYULU ERSOY (Ege Ü)
Prof. Dr. Hümeysra BİROL (Dokuz Eylül Ü)	Prof. Dr. Yaşar Erkan ERSOY (Yaşar Ü)
Dr.Öğr.Üyesi Rüstem BOZER (Ankara Ü)	Dr. Fuat GÖKÇE (ODTÜ)
Doç. Dr. Hülya BULUT (Muğla Sıtkı Koçman Ü)	Prof. Dr. Turan GÖKÇE (FSMVÜ)
Prof. Dr. Nicholas CAHILL (Wisconsin-Madison Ü)	Prof. Dr. Emel GÖKSU (Dokuz Eylül Ü)
Prof. Dr. Mehmet Cengiz CAN (YTÜ)	Prof. Dr. Tülin GÖRGÜLÜ (YTÜ)
Prof. Dr. Kenan ÇAĞAN (Samsun Ü)	Prof. Dr. Neriman ŞAHİN GÜÇHAN (ODTÜ)
Prof. Dr. Ersel ÇAĞLITÜTÜNCİGİL (İKÇÜ)	Prof. Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY (Işık Ü)
Prof. Dr. Halit ÇAL (Ankara Hacı Bayram Veli Ü)	Prof. Dr. Deniz GÜNER (Dokuz Eylül Ü)
Prof. Dr. Rafet Gül GÜRTEKİN DEMİR (Ege Ü)	Prof. Dr. Özlem GÜZEL (Akdeniz Ü)

Prof. Dr. Gül İŞİN (Akdeniz Ü)	Prof. Dr. Gürcan POLAT (Ege Ü)
Prof. Dr. Başak İPEKOĞLU (İYTE)	Doç. Dr. Yasemin POLAT (Ege Ü)
Prof. Dr. Musa KADIOĞLU (Ankara Ü)	Prof. Dr. Christopher ROOSEVELT (Koç Ü)
Prof. Dr. Cüneyt KANAT (Ege Ü)	Prof. Dr. Mustafa SANDIKCI (Afyon Kocatepe Ü)
Prof. Dr. Haşim KARPUZ (Selçuk Ü)	Prof. Dr. Nadide SEÇKİN (Kırkırelili Ü)
Prof. Dr. Machiel KİEL (Netherlands Institute in Türkiye)	Doç. Dr. Semra SÜTGİBİ (Ege Ü)
Prof. Dr. Osman KONUK (İKÇÜ)	Prof. Dr. Zeren TANINDI (Sabancı Ü)
Prof. Dr. Gülgün KÖROĞLU (MSGSÜ)	Prof. Dr. Cumhuri TANRIVER (Ege Ü)
Prof. Dr. Ayşegül KÖROĞLU (Ankara Ü)	Doç. Dr. V. Macit TEKİNALP (Hacettepe Ü)
Doç. Dr. Sema KÜSKÜ (İKÇÜ)	Prof. Dr. Cahit TELCİ (İKÇÜ)
Prof. Dr. Heath LOWRY (Princeton Ü)	Prof. Dr. Tamer TOPAL (ODTÜ)
Prof. Dr. Zeynep MERCANGÖZ (Ege Ü)	Doç. Dr. Elvan TOPALLI (Uludağ Ü)
Prof. Dr. Hasan MERT (Ege Ü)	Dr. Öğr. Üyesi Faruk TUNCER (YTÜ)
Prof. Dr. Selçuk MÜLAYİM (MSGSÜ)	Dr. Öğr. Üyesi Nüket TUNCER (YTÜ)
Prof. Dr. Gülru NECİPOĞLU (Harvard Ü)	Doç. Dr. Sarp Selim TUNÇOKU (İYTE)
Prof. Dr. Mehmet OCAKÇI (İTÜ)	Prof. Dr. Ahmet TÜRER (ODTÜ)
Prof. Dr. Öcal OĞUZ (Ankara Hacı Bayram Veli Ü)	Doç. Dr. Hasan UÇAR (Ege Ü)
Prof. Dr. Gönül ÖNEY (Ege Ü)	Doç. Dr. Aygöl UÇAR (Ege Ü)
Prof. Dr. Hakkı ÖNKAL (Dokuz Eylül Ü)	Prof. Dr. Yelda OLCAY UÇKAN (Anadolu Ü)
Prof. Dr. Mustafa ÖZER (İstanbul Medeniyet Ü)	Prof. Dr. Ali Osman UYSAL (ÇOMÜ)
Dr. Nimet ÖZGÖNÜL (ODTÜ)	Prof. Dr. Nil UZUN (ODTÜ)
Prof. Dr. Devrim ÖZKAN (Gaziantep Ü)	Prof. Dr. Zeynep Gül ÜNAL (YTÜ)
Prof. Dr. Deniz ÖZKUT (İKÇÜ)	Prof. Dr. Harun ÜRER (İKÇÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Şebnem PARLADIR (İKÇÜ)	Prof. Dr. Zekiye YENEN (YTÜ)
Prof. Dr. Saim PARLADIR (İKÇÜ)	Prof. Dr. Filiz YENİŞEHİRLİOĞLU (Koç Ü)
Prof. Dr. Mustafa Sacit PEKAK (Hacettepe Ü)	Prof. Dr. Hasan YILDIRIM (Ege Ü)
Prof. Dr. Şule PFEIFFER (Atılım Ü)	Prof. Dr. Yılmaz YILDIRIM (İKÇÜ)
Doç. Dr. Ebru OMay POLAT (YTÜ)	Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ (Atatürk Ü)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Editör'ün Notu	8
<i>Editor's Note</i>	9
 Ankara Roma (Caracalla) Hamamı Taşıyıcı, Isıtma ve Su Sistemlerinde Kullanılan Pişmiş Toprak Malzemelerin Ham Madde Özellikleri <i>Raw Material Properties of the Terracotta Materials Used in Structural, Heating and Water Systems of Roman (Caracalla) Bath in Ankara</i> Zeynep TANRIVERDİ - Ali Akın AKYOL - Yusuf Kağan KADIOĞLU	11
 Aizanoi Kazısından Bir Grup Saldırı ve Savunma Ekipmanı <i>A Group of Attack and Defense Equipment from the Excavation of Aizanoi</i> Bulut CESUR	33
 Kapadokya Bölgesi Bizans Kiliselerinde "Masumların Katli" Sahnesi <i>"Massacre of the Innocents" Scene in Byzantine Churches of Cappadocia</i> Gizem ÖNCELEN	53
 Geç Antik Dönemden Günümüze Hah (Anıtlı) Köyü'nün Süryani Ortodoks Dini Yapıları ve Korunma Durumları <i>Syriac Orthodox Religious Buildings and their Protection Situation in the Village of Hah (Anıtlı) from the Late Antique Period to the Present</i> Erdal DİNÇ - Neslihan DALKILIÇ	67
 Remains of a Caravanserai from the Seljuk Period: Adıyaman Damlacık Caravanserai <i>Selçuklu Dönemi Kervansaray Kalıntısı: Adıyaman Damlacık Kervansarayı</i> Gülin PAYASLI OĞUZ - Dilan KAKDAŞ ATEŞ	93
 Ankara Etnografya Müzesi'nde Sergilenen Dini ve Ticari Yapılara Ait Kitâbelerin Türk Hat Sanatı Bakımından Değerlendirilmesi <i>An Evaluation of Inscriptions from Religious and Commercial Buildings Exhibited at the Ankara Ethnography Museum in Terms of Turkish Calligraphy</i> Saliha TANIK	107
 Çumra Minberleri <i>Çumra Minbars</i> Ayşe Nur TAŞDELEN	123

Edirne’de Geç Dönem Osmanlı Mimarlığının İki Örneği:

Rum Erkek Okulu ve Zapyon Rum Kız Okulu

Two Examples of Late Ottoman Architecture in Edirne:

The Greek Boys’ School and the Zappeion Greek Girls’ School

Müjde Dila GÜMÜŞ 155

Osmanlı İlköğretim Kurumlarının Değişimi:

Evkâf Nezareti ve Mimar Kemalettin Tarafından Üretilen İptidai Tip Projeleri

The Change of Ottoman Primary Education Institutions:

Primary School Type Projects of the Ministry of Evkâf and Architect Kemalettin

Yekta ÖZGÜVEN - Nadide Ebru YAZAR 169

The Recognition of Algeria’s Lighthouses as Maritime Heritage: Case of Tipaza’s Lighthouse

Cezayir’deki Deniz Fenerlerinin Denizcilik Mirası Olarak Tanınması: Tipaza Deniz Feneri Örneği

Lila AMROUN - Youcef SI YOUCEF 191

UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi’nde Yer Alan

Harput’taki Somut Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Bir Alan Araştırması

A Field Study on the Conservation of Tangible Cultural Heritage in Harput,

Which is Included in the UNESCO World Heritage Tentative List

Buse Hatun CİRİT - Sümeyra UYANIK - Osman AYDEMİR

İhsan YILMAZ - Mehmet ELBAN 215

EDİTÖR'ÜN NOTU

TÜBA-KED, Sanat Tarihi, Mimarlık, Mimarlık tarihi ve müzecilik ve yan disiplinlerden gelen birbirini tamamlayan çalışmalarla yayın hayatını sürdürmektedir. Dergi kültürel miras içindeki mimari yapılar ve sanat eserleri yanında, müze malzemesinin akademik tasnif ve değerlendirmelerini içeren makale zenginliğiyle alana katkı yapmaktadır. Derginin amacı eskiçağdan bugüne kültürel miras kapsamına giren sanat eserleri ile kültürel miras envanterlerinin tahlil ve değerlendirmelerini içeren makaleler yayınlamaktır. Bu bağlamda yeniden restorasyona alınan yapılar, müzelerde tasnifi yapılmış ancak değerlendirilmesi gerekli nesneler, geçmiş yüzyılların mimari ve sanat eserleri, günlük kullanım objelerinin özellikleri ve üretildikleri çağ ile bağlamlarını içeren çalışmaların yayınlanmasına öncelik verilmektedir. Tarihi eserlerin güncel koruma problemleri, uygulamalar, öneriler ve bakımlarını konu alan çalışmalara da yer verilmektedir. TÜBA-KED, kültürel mirası akademik disiplin içinde belgelemeyi hedeflerken, makalelerin içinde özgün görsel malzemenin yayınlanmasına da önem vermektedir.

Bu sayıda Türkiye coğrafyasının çeşitli kültür merkezlerinden gelen çalışmalarla ülkenin kültürel coğrafyasının farklı yerlerine işaret eden Edirne, Ankara, Mardin-Midyat, Kütahya-Çavdarhisar Aizanoi, Konya-Çumra, Kapadokya, Adıyaman-Kâhta, Harput ve çevresine odaklanan ayrıca Cezayir kıyı şeridiyle Akdeniz coğrafyasını dahil eden Roma Bizans, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet döneminden kültürel miras ile ilgili makaleler yer almaktadır.

Derginin ilk makalesi Ankara’da bulunan Roma dönemine ait hamamın ısıtma ve su sistemlerinde kullanılan malzemeyi incelemeyi hedefliyor. Bugün bir açık hava müzesi olan hamamın, taşıyıcı malzeme, ısıtma ve su taşıyıcı sistemlerinde kullanılan pişmiş topraktan üretilen tuğlaları analiz ederek, bu çerçevede kazı sonuçlarını da değerlendirmektedir. Bizans dönemi Kapadokya kiliseleri duvar resimlerindeki “Masumların Katli” sahnelerini ele alan diğer makale, Bizans mirasının Anadolu’da ortaya çıkan kalıntıların resim üzerinden değerlendirmesini içerirken, dönemin inanç yapısının ikonografik örneklerini göstermektedir. Kütahya civarındaki Antik Aizanoi Kentinde 2018’e kadar yapılan kazıların sonucunda elde edilen savaş aletlerinin tespit ve tasnifini konu alan çalışma ise hem değerlendirme hem farklı tarihlere ait nesnelerin envanterini içermektedir.

Konya’nın güney-batısındaki Çumra çevresindeki birisi Selçuklu diğerleri geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet döneminden özgün altı minberi inceleyen makale, bölge daha çok Çatalhöyük ile bilinmekteyken aynı civardaki diğer kültürel mirası gündeme getirmektedir. Araştırmacıların ilgisini çeken konulardan birisi olarak Hah/ Anıtlı köyündeki Süryani Ortodoks kiliselerinin mimari özelliklerini konu alan makale, dini mimarinin evrimini izlemeye imkân veren restorasyonlarını ele almaktadır. Selçuklu döneminden az bilinen bir kervansarayı ele alan bir başka çalışma ise Adıyaman Kâhta civarındaki Damlacık’ta bulunan kalıntıların incelenmesiyle ortaya çıkarılmıştır.

19. yüzyılın sonunda Edirne’de Mimar Konstantinos Dimadis tarafından yapılan Rum Erkek ve Rum Kız Okulu’nun inşa süreçleri ve mimari özelliklerini arşiv kaynakları ve çizimler ışığında ele alan makalede Geç Osmanlı mimarisindeki yaklaşımlar incelenmiş ve Edirne şehir dokusunu ilgilendiren değerlendirmeler yapılmıştır. Aynı dönemi ilgilendiren bir başka çalışma Evkâf Nezareti desteğiyle gerçekleştirilen sıbyan mektebi ve devamı iptidai tip projelerinde mekânsal özellikler üzerinde durmuş ve Osmanlı eğitiminde yenileşmeyi mimarlık tercihleri ekseninde ele alarak üretilen örnekleri değerlendirmiştir. Bu sayının müze yazısı Ankara Etnografya Müzesindeki kitâbeleri ele almaktadır. Müze bahçesindeki kitâbelerin hatlarını, özelliklerini ve hangi yapılara ait olduğunu inceleyerek, Selçuklu ve Erken Osmanlı dönemi örneklerinden yola çıkarak kayıp binalara da dikkat çekmektedir.

TÜBA-KED ayrıca kültürel mirasın korunmasına yönelik yayın da yapmaktadır. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi’nde yer alan Harput’taki kültürel mirasa odaklanan projenin verilerini işleyen makale, Harput’ta bulunan tarihi eserlerin ve bu mirasın korunmasına yönelik alan araştırmasını ve önerileri içermektedir. Türkiye coğrafyasının dışından gelen bir makale ise Cezayir kıyı şeridindeki deniz fenerleri ile UNESCO dünya mirası listesindeki sit alanı içindeki Tıpaza Deniz Feneri’nin kuleli mimari yapısını, özelliklerini incelemektedir.

2003 yılından bu yana yayın hayatında olan TÜBA-KED 22. yılında giderek zenginleşen içeriğiyle iyileşerek yol almıştır. Bu vesileyle derginin akademik muhitlerde sayısı yükselen takipçilerine teşekkür ederiz. TÜBA-KED 22. yılını kutlarken, derginin en iyi şekilde çıkmasına dair sağladığı imkanlar için TÜBA başkanı Prof. Dr. Muzaffer Şeker’e teşekkür ederiz. Yayın hazırlık sürecindeki sekreteryaya görevini üstlenen Büşra Aygün’e, tasarımcı Ali Buğra Ergin’e, 31. sayının hakemlerine tüm editör kurulu olarak teşekkür eder, yazarlarını katkılarından dolayı tebrik ederiz.

EDITOR'S NOTE

TÜBA-KED continues its publication life with complementary studies in the fields of art history, architecture, architectural history, museology, and related disciplines. The journal contributes to the field through a rich collection of articles on architectural structures and works of art within the scope of cultural heritage, as well as academic classification and evaluation of museum materials. The journal's aim is to publish articles that analyze and assess works of art and cultural heritage inventories spanning from ancient times to the present day. In this context, priority is given to the publication of studies focusing on structures undergoing restoration, objects housed in museums that require scholarly evaluation, architectural and artistic works from past centuries, and the characteristics of everyday objects and their historical context. The journal also includes research on contemporary conservation issues, practices, recommendations, and the maintenance of historical artifacts. While aiming to document cultural heritage within an academic discipline, TÜBA-KED also places importance on the inclusion of original visual material in its articles.

In this issue, studies from various cultural centers across Türkiye highlight different regions of the country's cultural geography, including Edirne, Ankara, Mardin-Midyat, Kütahya-Çavdarhisar (Aizanoi), Konya-Çumra, Cappadocia, Adıyaman-Kâhta, Harput, and its surroundings. This issue also features articles on cultural heritage from the Roman, Byzantine, Seljuk, Ottoman, and Republican periods, extending into the broader Mediterranean geography, including the Algerian coastline.

The first article in the journal examines the materials used in the heating and water systems of a Roman-era bathhouse located in Ankara. By analyzing the baked clay bricks used in the load-bearing structures, heating, and water-carrying systems of the bathhouse -now an open-air museum- the article also contextualizes the findings within the results of recent excavations. Another article, which deals with the scenes of the Massacre of the Innocents (Masumların Katli) depicted in the wall paintings of Byzantine-era churches in Cappadocia, assesses the remnants of Byzantine heritage in Anatolia through visual evidence and presents iconographic examples reflecting the beliefs of the period. The study examining the identification and classification of weapons unearthed during excavations in the ancient city of Aizanoi near Kütahya (up to 2018) offers both an evaluation and an inventory of objects from various historical periods.

The article examining six original minbars, one from the Seljuk period and the others from the late Ottoman and early Republican periods, in the Çumra region southwest of Konya brings to light other elements of cultural heritage in a region more widely known for Çatalhöyük. Another topic of interest to researchers is an article on the architectural features of the Syriac Orthodox churches in the village of Hah (Anıtlı), which examines their restoration, allowing us to trace the evolution of religious architecture. A further study investigates a little-known caravanserai from the Seljuk period, uncovered through an examination of the remains found in Damlacık, near Adıyaman-Kâhta.

An article examining the construction process and architectural features of the Greek Boys' and Girls' Schools built by architect Konstantinos Dimadis in Edirne at the end of the 19th century, based on archival sources and drawings, examines approaches in late Ottoman architecture and assesses their implications for the urban fabric of Edirne. Another study focusing on the same period analyzes the spatial characteristics of primary school and elementary school projects carried out with the support of the Evkâf Nezareti, evaluating selected examples in light of the architectural preferences that accompanied the renewal of Ottoman education. The museum article in this issue deals with the inscriptions in the Ankara Ethnography Museum. By examining the scripts, features, and associated structures of the inscriptions in the museum garden, the study also draws attention to lost buildings, using examples from the Seljuk and Early Ottoman periods.

TÜBA-KED publishes articles dedicated to the preservation cultural heritage. One such article is based on data from a project focusing on the cultural heritage of Harput, which is included on the UNESCO World Heritage Tentative List. The article contains field research and recommendations for the preservation of historical artifacts and heritage in Harput. Another article, authored by a researcher from outside Türkiye, examines the lighthouses on the Algerian coastline and the architecture and features of the Tipaza Lighthouse, a site included on the UNESCO World Heritage List.

Since its first issue in 2003, TÜBA-KED has continued to grow, offering increasingly rich content in its 22nd year. We would like to take this opportunity to thank the journal's expanding academic readership. As we celebrate 22nd anniversary of TÜBA-KED, we extend our sincere thanks to TÜBA President Prof. Dr. Muzaffer Şeker for his ongoing support and for providing the conditions necessary for the journal's high-quality publication. We are also grateful to Büşra Aygün for her secretarial contributions during the preparation process and to designer Ali Buğra Ergin. Our thanks go as well to the reviewers of this 31st issue, and we warmly congratulate the authors for their valuable contributions.